

WIADOMOŚCI UNIwersYTECKIE

MIESIĘCZNIK • UNIwersYTET MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

KWIECIEŃ 2002
wydanie wyborcze

PL ISSN 1233-216X

Rok 12 Egzemplarz bezpłatny

WYBORY NA KADENCJĘ 2002-2005

„Wiadomości Uniwersyteckie” przedstawiają środowisku akademickiemu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej sylwetki i programy kandydatów na stanowisko rektora w kadencji 2002-2005

*Marian Harasimiuk***KONTYNUUJMY ZMIANY***Marian Harasimiuk*

Profesor dr hab. Marian Harasimiuk urodził się w rodzinie nauczycielskiej w Lublinie w 1941 roku. Tu ukończył w roku 1958 Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Zamoyskiego i rok później rozpoczął studia geograficzne na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMCS. Po III roku studiów otrzymał propozycję pracy w Zakładzie Geografii Fizycznej na stanowisku technika – tak więc od 40 lat nieprzerwanie pracuje na Uniwersytecie. Studia ukończył w roku 1964, doktorat obronił w 1973, kolokwium habilitacyjne w 1981, a tytuł profesora otrzymał w roku 1990. Do końca roku 1978 pracował w Zakładzie Geografii Fizycznej, a następnie objął kierownictwo Pracowni Badań Geologicznych LZW. W roku 1990 wygrał konkurs na stanowisko kierownika Zakładu Geologii i tę funkcję pełni do chwili obecnej. W roku 1987 wybrany został prodziekanem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, trzy lata później dziekanem Wydziału, a w 1993 śp. rektor prof. dr hab. Eugeniusz Gąsior proponował prof. dr hab. Marianowi Harasimiukowi stanowisko prorektora i propozycja ta została zaakceptowana przez Kolegium Elektorów. Tę funkcję powierzono Mu ponownie w wyniku nadzwyczajnych wyborów po śmierci rektora Gąsiora, już w ekipie rektora prof. dr hab. Kazimierza Gobebla, a następnie, trzy lata później, na kadencję 1996-1999.

Zarządzanie tak dużą i skomplikowaną instytucją, jaką jest dziś uniwersytet, wymaga wielkiej odpowiedzialności, doświadczenia i wiedzy o wszystkich uwarunkowaniach zewnętrznych i wewnętrznych, w jakich przyszło działać państwowym szkołom wyższym, których nabywa się latami. Wymaga umiejętności menedżerskich i pracy zespołowej równocześnie; jasnego określenia wizji, dokąd się zmierza, i formułowania elastycznej taktyki postępowania, pozwalającej na realizację celów strategicznych, w warunkach ciągle zmieniającego się otoczenia. Potrzebne są na równi: umiejętność wsłuchiwanie się w głosy środowiska akademickiego, ale również odwaga i umiejętność podejmowania decyzji trudnych, w interesie całej Uczelni, a nie tylko pojedynczych wydziałów, grup czy środowisk, tworzących wspólnotę akademicką. Niezbędna jest życzliwość dla całej społeczności akademickiej i dla każdego jej członka z osobna. Trzeba też umieć rozwiązywać sytuacje konfliktowe, które w tak silnie zróżnicowanej wewnętrznie społeczności są nieuniknione. I na koniec rzecz najważniejsza: nigdy nie należy zapominać o tych, dla których i dzięki którym istniejemy – o studentach. O podmiotowym, a nie przedmiotowym ich traktowaniu, o potrzebie budowania z nimi współpartnerstwa w zarządzaniu uczelnią.

Mam pełną świadomość tych wyzwań i oczekiwań pod adresem osoby ubiegającej się o urząd rektorski, a jednocześnie z własnego doświadczenia wiem, jak trudno ideałowi temu sprostać... Trzy lata temu obdarzyliście mnie Państwo kredytem zaufania. Swą pracą w służbie całej *universitas* starałem się dowieść, iż była to decyzja trafna.

Liczne grono pracowników naszego Uniwersytetu wysunęło moją kandydaturę do pełnienia szaczonej funkcji rektora także w następnej kadencji. Odczytuję z tego, że wyniki pracy zespołu rektorskiego, którym przyszło mi kierować w ciągu minionych 3 lat, uzyskały wśród wielu pracowników pozytywną ocenę i że grono to nadal obdarza mnie zaufaniem, wierzy, że dalej – wraz z nowym zespołem rektorskim i dziekańskim – potrafimy sprostać wyzwaniom, jakie stawia przed Uniwersytetem III tysiąclecie. Jest to powód do osobistej satysfakcji.

Wyrażając zgodę na kandydowanie na Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej mam pełną świadomość – wynikającą z 9-letniej pracy w zespołach kierujących naszą Uczelnią – wielkiego ciężaru odpowiedzialności, jaka z tą decyzją jest związana. Rektor Uniwersytetu, w dzisiejszym świecie zachwianych systemów wartości i zamętu cywilizacyjno-kulturowego jest ważną osobą publiczną w skali miasta, regionu i kraju, a poprzez szerokie powiązania międzynarodowe, także w skali ponadkrajowej. Wiąza się z tym pewne zaszczyty, lecz niestety także konieczność wyrzeczenia się znacznej części życia prywatnego i naukowego. Mam tego pełną świadomość, ma tę świadomość moja Rodzina, jak również najbliżsi współpracownicy naukowcy z Zakładu Geologii, którym kieruję od 12 lat. Pozostaje mieć nadzieję, że w końcowym rachunku dobro Uniwersytetu, któremu starałem się służyć, złagodzi bolesność tych wyrzeczeń.

Trzy lata temu stawałem do wyborów pod hasłem „Pracujemy razem dobrze”, akcentując to „razem” i „dobrze”. Miałem świadomość, iż czeka nas ciężka **praca** nad przebudową Uniwersytetu i że może się ona udać tylko wtedy, gdy podejmiemy ją **wspólnie**. Na ile to była **dobra robota**, każdy z nas, członków kadry kierowniczej uczelni – od zespołu rektorskiego poczynając, poprzez dziekanów, dyrektorów instytutów, szefów służb i komórek administracyjnych, po kierowników zakładów – powinien sobie odpowiedzieć w swoim sumieniu sam. W moim odczuciu bilans ogólny jest pozytywny, zasadnicze cele, jakie sobie stawialiśmy, zostały osiągnięte, a zobowiązania przedwyborcze dotrzymane, choć zapewne wiele spraw dałoby się zrealizować z lepszym skutkiem, gdyby nie wysoce skomplikowana sytuacja finansowa kraju, w jakiej przyszło nam realizować program. Dlatego z pełnym przekonaniem mówię dziś: **KONTYNUUJMY ZMIANY**, bowiem zbudowaliśmy dla nich **wspólnym wysiłkiem trwałe podstawy**.

Pozwolę sobie w skrócie przypomnieć najważniejsze osiągnięcia naszej Uczelni w tym okresie, bowiem kontynuacja zakłada świadome podążanie za wytyczonymi kierunkami, i dopiero na tym tle postaram się przedstawić program wyborczy na nową kadencję.

Polityka kadrowa

Jednym z podstawowych warunków realizacji misji edukacyjnej i naukowej Uniwersytetu na odpowiednio wysokim poziomie jest ustawiczna troska o właściwy rozwój kadry nauczycieli akademickich. Stawialiśmy przed sobą w tym zakresie następujące zadania:

- przyspieszenia rozwoju naukowego poprzez skrócenie czasu osiągnięcia poszczególnych szczebli kariery naukowej od doktoratu do stanowiska profesora zwyczajnego,
- stworzenia systemu stypendiów i grantów wewnątrzuniwersyteckich, stymulujących rozwój kadry naukowej,
- rozwoju studiów doktoranckich i stopniowego wprowadzenia ich na wszystkich Wydziałach, co pozwoli m.in. na stworzenie na Uczelni szerokiej „rezerwy kadrowej” i zatrudnianie na etatach adiunktów jedynie tych najlepiej rokujących,
- wypracowania i wdrożenia nowego systemu ocen nauczycieli akademickich, w tym opracowania ankietowego systemu oceny jakości dydaktyki przez studentów,
- wspomaganie procesów akredytacji kierunków studiów, co w rezultacie też w dużej mierze związane jest z polityką kadrową.

Mimo pogarszających się warunków finansowania Uczelni przez budżet państwa, związanych z kryzysem finansów publicznych, wszystkie założenia polityki kadrowej zostały zrealizowane w ścisłej, dobrej współpracy z dziekanami poszczególnych Wydziałów.

W mijającej kadencji zrealizowano 290 rozpraw doktorskich i 68 rozpraw habilitacyjnych, uzyskano 75 nominacji na stanowiska profesorów UMCS, 38 nominacji na tytuły profesorskie i 37 nominacji na stanowiska profesorów zwyczajnych.

W rezultacie, mimo że odeszło z Uczelni grono pracowników Filii w Rzeszowie, która weszła w skład nowo utworzonego Uniwersytetu w Rzeszowie, liczba pracowników samodzielnych tylko minimalnie zmalała – z 410 w dniu 31 sierpnia 2001 do 397 na dzień 31 marca 2002 roku. Obserwujemy także wyraźne obniżenie średniego wieku pracowników uzyskujących doktoraty i habilitacje, co jest zjawiskiem bardzo korzystnym dla dalszego rozwoju Uczelni.

Zakończone zostały prace nad uczelnianym systemem stypendiów wspierającym rozwój kadry. W dalszym ciągu, mimo poważnych napięć finansowych, stymulowano rozwój kadry poprzez przeznaczenie znaczących kwot z budżetu na stypendia doktorskie i habilitacyjne oraz urlopy naukowe – 1 266 658 zł w roku 2000 i 1 849 082 zł w roku 2001.

Prawie na wszystkich Wydziałach znacząco został rozwinięty system studiów doktoranckich stacjonarnych i indywidualnych, co również będzie miało istotny wpływ na podnoszenie jakości kształcenia i przyspieszenie rozwoju kadrowego, w tym także na przyspieszenie awansów profesorskich.

Na podkreślenie (zwłaszcza, że w przeszłości bywało z tym różnie) zasługuje bardzo dobra – w mojej ocenie – współpraca ze związkami zawodowymi w zakresie polityki kadrowej Uczelni.

Inwestycje i remonty

Wobec stale rosnącej presji na zwiększanie liczby miejsc dla kandydatów na studia (średnio w skali całej Uczelni utrzymywała się tendencja wzrostowa od 2,5 do 3 kandydatów na 1 miejsce) jednym z głównych czynników warunkujących dalszy rozwój Uczelni są nowe inwestycje.

W minionej kadencji zakończone zostały inwestycje rozpoczęte jeszcze w czasie kadencji rektora prof. dr. hab. Kazimierza Goebela. Były to: remont generalny budynku Wydziału Politologii, rozbudowa Biblioteki Głównej i budowa Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców. Zgodnie ze złożoną dekla-

Profesor Marian Harasimiuk jest specjalistą z zakresu geomorfologii, geologii oraz ochrony środowiska. Odbył staże naukowe w Akademii Górniczo-Hutniczej oraz na uniwersytetach w Brnie i Ljublanie. Uczestniczył w wielu zagranicznych konferencjach naukowych, gdzie prezentował wyniki swych prac badawczych (Budapeszt, Olomouc, Sheffield, Frankfurt, Lublana, Budva, Lwów, Oslo, Kilonia, Turku, Sofia, Dartmouth – USA, Wilno), oraz w licznych konferencjach i sympozjach krajowych. Dwukrotnie brał udział w ekspedycjach naukowych na Spitsbergen, pełniąc funkcję zastępcy kierownika, trzykrotnie był współorganizatorem wypraw badawczych na półwysep Kola (Arktyka Rosyjska).

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Polskiego Towarzystwa Geologicznego oraz Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich. Za działalność w Polskim Towarzystwie Geograficznym został wyróżniony Złotą Odznaką. W latach 1983-1999 pełnił funkcję prezesa Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geologicznego i był członkiem Zarządu Głównego. Pod Jego kierunkiem Oddział Lubelski dwukrotnie organizował zjazdy ogólnopolskie (1984, 1998). W 1998 roku był przewodniczącym komitetu organizacyjnego Ogólnopolskiego Zjazdu Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich.

Od trzech kadencji jest członkiem Komitetu Nauk Geograficznych Polskiej Akademii Nauk. Był też członkiem Komitetu Ochrony Przyrody PAN oraz Komitetu Badań Polarnych PAN. Jest członkiem ISIRA GROUP przy Międzynarodowej Asocjacji Badań Arktycznych. Jest współzałożycielem Międzynarodowego Instytutu Regionalnych Problemów Ekologicznych z siedzibą we Lwowie.

Organizował lub współorganizował wiele innych konferencji i sympozjów naukowych, głównie z zakresu geologii i ochrony środowiska.

W Jego dorobku naukowym znajduje się ponad 240 prac. Uzupełnienie dorobku naukowego stanowi redakcja lub współredakcja 13 zbio-

rowych publikacji, najczęściej konferencyjnych, w tym 2 książek wydanych we Lwowie z zakresu ochrony środowiska (po angielsku). Wielokrotnie recenzował wnioski o tytuły profesorskie, habilitacje i doktoraty. Recenzował monografie z zakresu geologii i geomorfologii.

Współinicjował reformę programu studiów na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi, a także utworzenie międzywydziałowego kierunku studiów z zakresu ochrony środowiska według programu przygotowanego przez Wydział Chemii i BiNoZ.

Jest promotorem trzech doktoratów, aktualnie opiekuje się dwoma pracami doktorskimi. Pod Jego kierunkiem wykonano 145 prac magisterskich. Prowadzi seminarium na specjalizacji ochrona i kształtowanie środowiska oraz wykłady monograficzne i fakultatywne z geologii, geomorfologii i ochrony środowiska.

Bardzo aktywnie uczestniczy w pracach Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich, będąc inicjatorem lub współinicjatorem wielu przedsięwzięć, które w ostatnich 3 latach podejmowały uniwersytety polskie.

Godna podkreślenia jest bardzo aktywna działalność społeczna prof. dr. hab. Mariana Harasimiuka. Przez wiele lat pełnił funkcję przewodniczącego Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody w Chełmie, przewodniczącego Rady Naukowej Zespołu Chełmskich Parków Krajobrazowych. Był członkiem Wojewódzkich Komitetów Ochrony Przyrody w Lublinie i Tarnobrzegu. Obecnie jest członkiem Rady Naukowej Poleskiego Parku Narodowego i przewodniczącym Rady Naukowej Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych.

Żonaty od roku 1969, żona Krystyna jest doktorem geografii. Ma dwoje dzieci: Michał ukończył fizykę na UMCS i nauki komputerowe na uniwersytecie w Hull (Wielka Brytania), Dominika studiuje na Wydziale Prawa i Administracji UMCS.

Zainteresowania pozanaukowe: muzyka poważna, turystyka, narciarstwo, praca w ogrodzie.

racją przedwyborczą od pierwszego dnia bieżącej kadencji podjęte zostały starania o wprowadzenie do planu inwestycyjnego MENiS gmachu Wydziału Humanistycznego jako inwestycji priorytetowej w skali Uczelni, zespołu budynków dla Instytutu Nauk o Ziemi – w ramach uzyskanego grantu inwestycyjnego KBN – oraz nowej hali sportowej. Niestety przed 2 lata wystąpił kryzys finansów publicznych w państwie i w MEN także nastąpiły znaczące cięcia budżetowe, w tym również na cele inwestycyjne.

W tej sytuacji musieliśmy odstąpić od planów związanych z halą sportową, koncentrując wysiłki na utrzymaniu inwestycji pozostałych. W rezultacie jesienią ubiegłego roku na plac budowy nowego gmachu Wydziału Humanistycznego weszła realizująca tę inwestycję w wyniku wygranego przetargu firma budowlana MITEX, a termin zakończenia budowy ustalono umową na 31 grudnia 2003 roku. W budynkach Instytutu Nauk o Ziemi trwają prace wykończeniowe i obiekt ten winien być przekazany użytkownikowi na jesieni br.

Równocześnie w ostatnich miesiącach podjęte zostały prace koncepcyjne i założenia programowe dla planowanych nowych inwestycji: budynku Instytutu Psychologii, rozbudowy Wydziału Prawa oraz budowy Centrum Dydaktycznego, które służyłoby wszystkim wydziałom. Chcemy, aby inwestycje te i następne dobrze wpisały się w przestrzeń urbanistyczną miasteczka akademickiego, dlatego też rozważamy kwestię rozpisania międzynarodowego konkursu na całościowe zaprojektowanie II Kampusu, zlokalizowanego na terenach powojkowych.

Wobec postępującej dekapitalizacji wielu naszych budynków i konieczności modernizacji niezbędne było przeznaczenie znaczących funduszy na remonty i adaptacje. W latach 2000 i 2001 na ten cel wydatkowano z budżetu centralnego UMCS ogromną kwotę 10,5 mln zł. Nakłady remontowe i modernizacyjne pozwoliły na przekazanie dla celów dydaktycznych budynku nowej przychodni – Instytut Socjologii, 2 kondygnacji skrzydła B Domu Studenta Zaocznego – Zakład Lingwistyki Stosowanej i Zakład Dziennikarstwa – o łącznej powierzchni przekraczającej 1700 m². Prace remontowe i adaptacyjne finansowane były także z funduszy Wydziałów: Prawa, Pedagogiki i Psychologii, BiNOZ, Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz Ekonomii.

W rezultacie udało się zwiększyć liczbę pomieszczeń dydaktycznych, a w wielu przypadkach – poprzez modernizację – poprawiły się warunki pracy i nauczania.

Studia i studenci

Na naszym Uniwersytecie studiuje obecnie około 33 000 studentów, co po odjęciu studentów byłej Filii w Rzeszowie stanowi ponad 20% przyrost w okresie mijającej kadencji. Dynamika wzrostu liczby studentów była bardzo zróżnicowana – zdecydowanie dominują Wydziały: Prawa i Administracji, Pedagogiki i Psychologii.

Większy przyrost zaobserwowaliśmy w gronie studentów zaocznych i wieczorowych, ponad 2-krotnie wzrosła też liczba studentów na studiach podyplomowych. Pojawiła się znaczna grupa studentów na uzupełniających studiach magisterskich. Jest to konsekwencja wejścia na rynek edukacyjny absolwentów studiów licencjackich, którzy pragną dalej się kształcić.

Odnotowaliśmy także bardzo niekorzystne w skali zarówno regionu, jak i całego kraju zjawisko spadku liczby młodzieży studiującej pochodzącej z małych miast i wsi. Wynikało to głównie z rosnącej roli bariery ekonomicznej przy podejmowaniu decyzji o kierowaniu się na studia młodzieży z rodzin o niskich dochodach.

Naszą odpowiedzią na ten problem była organizacja, wspólnie z władzami samorządowymi, zamiejscowych ośrodków dydaktycznych na poziomie licencjatu z gwarancją kontynuacji studiów magisterskich w uczelni macierzystej. Ośrodki takie zorganizowane zostały w: w Białej Podlaskiej (1999) – z 5 kierunkami studiów i 1060 studentami, w Biłgoraju (2000) – z 5 kierunkami studiów i 300 studentami, w Radomiu (2001) – z 8 kierunkami studiów i 1650 studentami, w Kazimierzu Dolnym (2001). W organizacji jest jeszcze kolegium w Chełmie. Kolegia licencjackie tworzone przez UMCS w ścisłej współpracy z samorządami okazały się być modelowym rozwiązaniem w skali kraju. Mamy ogromną satysfakcję bycia tu pionierami, a ogłoszona ostatnio wspólna polityka Ministerstwa Pracy i MENiS w tym względzie bezpośrednio odwołuje się do naszych doświadczeń.

W chwili obecnej uważam, że należy główną uwagę zwrócić na zwiększenie oferty dydaktycznej w tych ośrodkach wraz z rozszerzeniem bezpłatnych studiów stacjonarnych.

Dużą wagę przykładaliśmy do uruchomienia nowych kierunków studiów, wychodzących naprzeciw oczekiwaniom młodzieży. W minionej kadencji udało się zwiększyć naszą ofertę dydaktyczną o informatykę, stosunki międzynarodowe, kulturoznawstwo, europeistykę, lingwistykę stosowaną i amerykanistykę. W rezultacie tych działań na Uczelni zadania dydaktyczne realizujemy na 30 kierunkach studiów i ponad 70 specjalnościach.

Rozpoczynając mijającą kadencję zakładaliśmy, że podejmujemy prace nad nowymi technikami kształcenia – głównie nad tak zwanym *zdalnym nauczaniem* przy wykorzystaniu internetu i telewizji. Pracami tymi kierował prorektor prof. Jan Pomorski i są one bardzo zaawansowane. Pragnę tu jedynie podkreślić, że w skali kraju jesteśmy w tym względzie prekursorami i wszystkie polskie uniwersytety korzystają tu z naszych doświadczeń.

Praktycznie na wszystkich Wydziałach został już wprowadzony ECTS. Znacznie wzrósł nasz udział w realizacji wymiany w ramach europejskich programów, takich jak Tempus czy Erasmus-Sokrates. Program Tempus zakończył się w 2000 roku, w ramach programów Erasmus-Sokrates w roku 2001 mamy podpisane i realizowane 22 umowy.

Rosła wymiana studentów z uczelniami amerykańskimi. Łącznie w latach 1999-2001 wyjechało na studia w USA 27 studentów. W minionym roku udało nam się podpisać umowy z 4 uczelniami amerykańskimi, co pozwala mieć nadzieję, że od nowego roku akademickiego wymiana studentów będzie rosła i pojawiają się też nowe formy współpracy.

W mijającej kadencji bardzo dobrze układała się współpraca z samorządem studentckim. Z wielką satysfakcją obserwujemy wzrost aktywności studentów i znaczne poszerzenie form działalności. W fazie organizacji są samorzady studentckie w naszych Kolegiach Licencjackich. Zreorganizowany został Dział Spraw Studenckich, w fazie końcowej jest reorganizacja ACK Chatka Żaka. Szczególnie cieszą nowe formy aktywności kulturalnej studentów i ciekawe koncepcje organizacji Kozienaliów. Aktywnie działały koła naukowe i różne grupy zainteresowań.

Badania naukowe i współpraca międzynarodowa

Jak wspominałem, badania naukowe, realizowane na odpowiednio wysokim poziomie, są jednym z podstawowych kryteriów oceny pracy Uczelni, a także warunkiem osiągnięcia dobrych wyników w pracy dydaktycznej.

W mijającej kadencji przykładaliśmy ogromną wagę do intensyfikacji badań, do uzyskiwania specjalnych środków poprzez granty KBN i granty międzynarodowe oraz do zakupów nowoczesnej aparatury na wydziałach eksperymentalnych.

W roku 2001 I kategorię w ocenie KBN osiągnął Wydział Politologii. 7 jednostek organizacyjnych otrzymało kategorię drugą, 5 – trzecią oraz 1 – piątą (Wydział Ekonomiczny). Łącznie w 2001 roku realizowano 104 granty, w tym 3 międzynarodowe. Jest to wzrost w ciągu 3 lat o około 50%. Dominują tu Wydziały eksperymentalne, w których realizowano aż 82 granty. Jest to bez wątpienia efekt konsekwentnej polityki w tym zakresie, prowadzonej przez prorektora prof. dr. hab. Zbigniewa Krupę.

Wymownym efektem prac badawczych są publikacje. W roku 2001 opublikowano łącznie prawie 3000 publikacji, z tego 655 w wydawnictwach o zasięgu międzynarodowym.

Również w zakresie międzynarodowej współpracy naukowej nasza Uczelnia odnotowała znaczący postęp. Średnio rocznie wyjeżdżało na różne konferencje, seminaria i w ramach umów o współpracy około 700 osób, wzrosła liczba naukowców z zagranicy, których gościliśmy w naszej Uczelni.

W ostatnich 3 latach reaktywowane lub podpisane zostały nowe umowy o współpracy z 20 uczelniami.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że wszystkie te umowy zawarte są w celu realizacji konkretnych uzgodnionych tematów badawczych lub zadań dydaktycznych.

Struktura Uczelni i administracja

W mijającej kadencji miały miejsce istotne zmiany w strukturze organiza-

cyjnej naszej Uczelni. Na mocy ustawy sejmowej z lipca 2001 przestała istnieć Filia UMCS w Rzeszowie – weszła ona w całości w skład nowo utworzonego z dniem 1 września 2001 roku Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Problemy związane z tą zmianą były szeroko relacjonowane na posiedzeniach Senatu Akademickiego naszej Uczelni, w mediach i „Wiadomościach Uniwersyteckich” i nie widzę obecnie potrzeby wracania do nich.

Pragnę tylko podkreślić, że sprawy rozliczeń finansowych i należnej nam z mocy Ustawy rekompensaty za przekazany majątek są wciąż w toku załatwiania. Ze względu na skomplikowaną sytuację prawną, wynikającą z wadliwie napisanej ustawy, problemami tymi trzeba będzie się zajmować jeszcze przez kilka miesięcy.

Kolejne zmiany strukturalne związane były z tworzeniem Kolegiów zamiejscowych. Dziś działają już 4 takie Kolegia, które wymieniłem wyżej. Konieczne jest ich umacnianie organizacyjne. Obecnie są to jednostki sprawnie zarządzane, dające dodatkowe możliwości zarobku wielu pracownikom naukowo-dydaktycznym.

Rok 2001 był pierwszym rokiem działalności wyodrębnionej jednostki centralnej LUBMAN, powołanej do sprawniejszego i efektywniejszego zarządzania siecią komputerową i dostępem do internetu. Wyniki zarówno ekonomiczne, jak i organizacyjne wskazują, że była to decyzja słuszna.

Na mocy porozumień z Komisją Europejską w Brukseli stworzone zostało w naszej uczelni Centrum Dokumentacji Europejskiej. Rola tego Centrum będzie w najbliższych latach rosła, w związku z przyspieszeniem procesów integracyjnych z Unią Europejską.

Istniejące od wielu lat Uniwersyteckie Centrum Kursów Otwartych otrzymało zupełnie nowe zadanie związane z przygotowaniem do uruchomienia zdalnego nauczania. W związku z tym uległa zmianie jego nazwa – na Uniwersyteckie Centrum Zdalnego Nauczania i Kursów Otwartych, a także zmienił się sposób zarządzania tą jednostką. W Centrum trwają prace nad nową stroną www Uniwersytetu i powiązaniem z nią portalem, oferującym zintegrowany system informacji o UMCS.

Zachodziły też liczne zmiany organizacyjne w strukturze Wydziałów, dopa-

sowujące ją do nowych zadań, zarówno badawczych, jak i organizacyjnych.

W związku z uruchomieniem Informatyki jako kierunku studiów zmieniona została nazwa Wydziału Matematyki i Fizyki na Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki.

Radykalną przebudowę wewnętrznej struktury przeszedł Wydział Artystyczny. Już dziś widać, jak trafne i jak dobrze przygotowane były te zmiany.

Na wielu Wydziałach tworzono nowe instytuty, zakłady i pracownie. Bez wątplenia były to zmiany korzystne, wskazujące na twórczy ferment na Wydziałach i dopasowanie ich organizacji wewnętrznej do nowych zadań badawczych i dydaktycznych, wynikające z szybkiego rozwoju kadrowego jednostek.

Władze rektorskie sprzyjały tym procesom i czynnie je wspomagały, a niektóre z nich stymulowały.

Wielkim przedsięwzięciem organizacyjnym i naszym sukcesem było utworzenie razem z KUL i 3 uczelniami ukraińskimi Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Kolegium funkcjonuje obecnie na mocy zawartych porozumień jako wyodrębniona jednostka, administrowana przez naszą Uczelnię, a finansowana na zasadzie odrębnej części dotacji MENiS w ramach budżetu naszego Uniwersytetu. Taka złożona procedura zarządzania musi mieć miejsce aż do uzyskania osobowości prawnej i samodzielności finansowej Kolegium poprzez ustawowe przekształcenie go w samodzielny Uniwersytet międzynarodowy, co zapewne będzie miało miejsce w 2003 roku. W tej sprawie w sposób bezpośredni współpracujemy razem z KUL i z Kancelarią Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Zmiany zachodziły także w strukturze organizacyjnej administracji uczelnianej. Miały one na celu dopasowanie działów do wymogów skomputeryzowanych systemów zarządzania finansami, kadrami i do informatycznej obsługi studentów. Prace nad wdrożeniem tych systemów zostały już w większości zakończone – finanse i badania naukowe lub też zbliżają się do końca – kadry, studenci, rekrutacja. Zintegrowany system informatyczny, wspomagający zarządzanie uczelnią, który konsekwentnie rok po roku budujemy, daje wreszcie podstawy do wprowadzenia szerokiej autonomii, w tym finansowej, wydziałów.

Biblioteka Główna i Wydawnictwo realizowały swe zadania, mimo wielu trudności finansowych, bez większych perturbacji. Na podkreślenie zasługuje fakt licznych działań Biblioteki Głównej we współpracy z innymi bibliotekami uczelnianymi, mających na celu między innymi racjonalizację prenumeraty czasopism poprzez wprowadzenie zakupów w wersji elektronicznej wybranych tytułów i dalsze prace związane z komputeryzacją Biblioteki.

Wydawnictwo utrzymało wysoki poziom edytorski książek. Poprzez zmiany organizacyjne i kadrowe zmniejszono koszty jego funkcjonowania. Nasza uczelnia była organizatorem Wystaw Polskiej Książki Naukowej na uczelniach zagranicznych w Pradze i Wilnie oraz w Instytutach Polskich w Rzymie i Sztokholmie. W przygotowaniu jest wielka wystawa Polskiej Książki Naukowej w Kijowie i przyjęcie na naszej uczelni podobnej wystawy przygotowanej przez uczelnie ukraińskie. Wydawnictwo nasze uzyskało wiele nagród i wyróżnień za działalność edytorską. Podjęte zostały prace nad wersją elektroniczną *Annales UMCS* dla wybranych sekcji oraz nad edycją elektroniczną zupełnie nowych tytułów.

Tradycyjnie już od 5 lat nasz Uniwersytet odgrywa znaczącą rolę we współpracy międzyuniwersyteckiej. Inicjujemy i pilotujemy cały szereg przedsięwzięć. Należą do nich: proces akredytacji, Internetowa Księgarnia Akademicka, współpraca wydawnictw uniwersyteckich, Uniwersyteckie Porozumienie Informatyczne czy wreszcie organizacja skomplikowanego przedsięwzięcia, jakim będzie przejście przez polskie uniwersytety opieki nad Instytutem Literackim i Archiwum Kultury Paryskiej.

Uważnie przyglądaliśmy się rozwojowi sieci szkół niepaństwowych w naszym regionie i w samym Lublinie. Uznaliśmy, że mogą one być dobrym uzupełnieniem oferty edukacyjnej szkół państwowych. Dlatego też zawieraliśmy umowy dwustronne o współpracy w zakresie edukacji z najlepszymi z nich, by wreszcie po kilkumiesięcznych konsultacjach i negocjacjach doprowadzić do utworzenia Konfederacji Szkół Wyższych UMCS. Naszym nadrzędnym celem w ramach Konfederacji jest dbałość o wysoki poziom nauczania poprzez udostępnianie naszych programów, akredytację wewnętrzną kierunków stu-

diów, kształcenie kadr dla szkół skonfederowanych i różne inne formy współpracy. Istotnym elementem polityki edukacyjnej w ramach Konfederacji jest stworzenie możliwości kształcenia młodzieży na poziomie magisterskim w UMCS, po ukończeniu studiów licencjackich w szkołach skonfederowanych. Tylko w ubiegłym roku przychody z tytułu prowadzenia przez nas uzupełniających studiów magisterskich w tych szkołach osiągnęły kwotę 7,2 mln. Co to oznacza w tak trudnej sytuacji budżetowej, nie muszą chyba dodawać.

Działania w ramach Konfederacji pozwoliły nam na podjęcie próby uporządkowania spraw związanych z wieloetatowością pracowników naukowo-dydaktycznych. Stworzony w tej kadencji system stwarzania pracownikom dodatkowych możliwości zatrudnienia: w naszych kolegiach licencjackich i w szkołach skonfederowanych z UMCS, ma jeszcze jeden cel – zapobieganie nieuczciwej konkurencji i ochronę naszej wspólnej własności intelektualnej.

Istotnym osiągnięciem organizacyjnym było też reaktywowanie pod zmienioną nazwą Fundacji UMCS. W okresie półtorarocznej działalności Fundacja przyniosła zysk przekraczający 450 tysięcy złotych, który został przekazany decyzją Rady Fundacji w całości na realizację ważnych zadań uczelnianych. Zysk za rok 2001 został przeznaczony na modernizację i kompleksowe wyposażenie w sprzęt audiowizualny trzech auli – na Wydziale Ekonomicznym, Wydziale Prawa i Administracji – Aula Uniwersytecka i w Centrum Języka i Kultury Polskiej.

Ważnym osiągnięciem minionej kadencji było także wdrożenie kompleksowego systemu ubezpieczeń, obejmującego swym zasięgiem wszystkie sfery funkcjonowania uczelni i wszystkich pracowników i studentów.

Sukcesem zakończyły się także Festiwal Nauki, Dni Otwarte etc., etc.

Podsumowując dokonania w mijającej kadencji możemy wobec naszej społeczności akademickiej stwierdzić, że udało się zrealizować znakomitą większość deklaracji przedwyborczych złożonych w toku kampanii przed trzema laty. Baczny obserwator życia uczelnianego zauważył zapewne, że jest to wy-

rażnie inna uczelnia, w znacznie większym stopniu niż dawniej otwarta na współpracę międzyuczelnianą i międzynarodową. Wzrosła aktywność naukowa mierzona liczbą realizowanych grantów międzynarodowych i KBN oraz publikacji w renomowanych czasopiśmie krajowych i zagranicznych. Stworzone zostały dobre podstawy do dalszych zmian, jakie muszą zachodzić na naszym Uniwersytecie w nadchodzących latach.

Te wszystkie zmiany wprowadzaliśmy przy stale pogarszających się warunkach finansowania ze strony budżetu państwa. Wszyscy pamiętamy cięcia budżetowe w ostatnich dniach roku 2000 i w listopadzie roku ubiegłego. Stworzyło to z jednej strony ogromne napięcie w budżecie uczelni i możliwościach realizacji jej bieżących zadań, z drugiej strony zmusiło nas do podejmowania różnych inicjatyw i przedsięwzięć mających na celu racjonalizację wydatków i poszukiwanie oszczędności.

W roku 2001 udało się nam uzyskać przewagę przychodów nad kosztami własnej działalności operacyjnej.

Na usługach obcych udało się zaoszczędzić w ramach budżetu 2001 kwotę około 1,4 mln zł, w tym na usługach telekomunikacyjnych około 300 000, poprzez między innymi wynegocjowanie korzystniejszych umów znaczną kwotę, bo około 600 000, zaoszczędzono poprzez racjonalizację zakupów materiałowych. Pozwoliło to nam skierować kwotę rzędu 350 000 na zakupy książek i czasopism, których cena wzrosła znacznie bardziej, niż to było zakładane w planie budżetu, oraz kwotę rzędu 1,2 mln na niezbędne remonty.

Podaję te dane, bo dobrze one ilustrują, z jakimi problemami mamy do czynienia w codziennym funkcjonowaniu Uczelni

Sprawne zarządzanie uczelnią w takich warunkach nie byłoby możliwe bez bliskiej współpracy całego zespołu rektorskiego z władzami dziekańskimi i bez zrozumienia i udziału szerokich kręgów społeczności akademickiej. Staraliśmy się pogłębiać wewnętrzną demokrację uniwersytecką, szeroko konsultować najważniejsze decyzje, od pierwszych dni wciągnąć dziekanów do tworzenia i wdrażania wspólnie wypracowywanych – na specjalnych wyjazdowych i rutynowych bieżących spotkaniach – koncepcji rozwoju Uczelni. To, co uważam za

szczególnie cenne, za wartość fundamentalną wyniesioną z tej współpracy, to umiejętność wznoszenia się ponad prywatne, partykularne, wydziałowe interesy i myślenie w kategoriach dobra całego Uniwersytetu! Mam nadzieję, że wszyscy potrafimy zdać z tego egzamin także w trakcie tej kampanii wyborczej.

Nasze wysiłki zmierzające do poprawy organizacji, nasza aktywność we współpracy międzyuczelnianej i międzynarodowej, współpraca z uczelniami niepaństwowymi, tworzenie kolegów mających na celu zwiększenie udziału młodzieży studiującej z obszarów wiejskich i miast dotkniętych znaczącym bezrobociem, zostały zauważone w skali ogólnokrajowej. Naszemu Uniwersytetowi został przyznany honorowy tytuł LIDERA RYNKU przez INTERRES – członka ogólnoeuropejskiego stowarzyszenia EURO LIDER. Tytuł ten będzie wręczony na wielkiej gali 10 maja br. w Warszawie. Ale szczególnie cieszę mnie to, że zmieniło się także na korzyść postrzeganie UMCS w rodzinie polskich uniwersytetów, na spotkaniach Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich wielokrotnie dawano mi odczuć, że rozwiązania wdrażane u nas są dla nich inspiracją i chętnie odwołują się do naszych doświadczeń w zakresie zarządzania uczelnią, co potwierdzały także „szkoleniowe” wizyty poszczególnych prorektorów i urzędników administracji.

Bilans dokonań w mijającej kadencji, oraz znajomość potrzeb i zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, pozwalają mi na sformułowanie programu trzyletnich działań na rzecz dalszego rozwoju naszego Uniwersytetu. Taki program chciałbym przedstawić bezpośrednio na spotkaniu przedwyborczym, w tym miejscu jedynie sygnalizując hasłowo poszczególne jego elementy:

1. Dalszy szybki rozwój kadr i zahamowanie negatywnych zjawisk związanych z wieloetetowością.

2. Wzrost aktywności naukowej, przy uwzględnieniu przewidywanych zmian w zakresie finansowania nauki, w tym konieczność umiędzynarodowienia badań.

3. Zwiększenie oferty dydaktycznej dzięki nowym kierunkom studiów,

zwłaszcza na studiach stacjonarnych, z uwzględnieniem szybko zmieniających się uwarunkowań na rynku pracy dla absolwentów.

4. Poprawa jakości dydaktyki poprzez wdrażanie nowych technik nauczania, modernizację programów edukacyjnych, dalsze procedury akredytacyjne.

5. Międzynarodowy charakter procesu edukacji poprzez szeroką wymianę kadry profesorskiej i zwiększenie mobilności studentów, przedłożenie szerokiej oferty dydaktycznej dla młodzieży z innych krajów, a zwłaszcza specjalnej oferty studiów dla młodzieży polonijnej; organizacja szkół letnich.

6. Rozwój współpracy uczelnia – województwo – miasto – świat biznesu.

7. Inwestycje, nakłady na modernizację i remonty w celu powstrzymania procesów dekapitalizacji obiektów budowlanych w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych.

8. Wdrożenie zobiektywizowanego systemu ocen funkcjonowania Wydziałów, będącego podstawą wypracowania wewnętrznego algorytmu podziału środków pomiędzy poszczególne Wydziały, a tym samym zwiększania stopnia ich samodzielności finansowej.

9. Przekształcanie Uniwersytetu w kierunku modelu uczelni przedsiębiorczej. Wyznaczanie właściwego modelu przekształceń i określenie tempa jego wdrażania powinno zostać powierzone nowo utworzonemu Senackiemu Komitetowi Strategii Rozwoju.

10. Rozwój „Polskiego Uniwersytetu Wirtualnego” we współpracy z wybranymi uniwersytetami i innymi szkołami wyższymi.

11. Dążenie do wzrostu roli Uniwersytetu jako ważnego centrum kulturotwórczego i opiniotwórczego – poprzez rozwój współpracy z instytucjami kultury i mediów.

12. Czynne włączenie się w procesy integracji europejskiej.

13. Stworzenie uniwersyteckiego inkubatora przedsiębiorczości dla studentów we współpracy z administracją państwową, samorządową, bankami i przedsiębiorstwami.

Ziemowit J. Pietraś

KONTYNUACJA I ZMIANA

Ziemowit J. Pietraś

Prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś jest prawnikiem i politologiem, specjalistą z zakresu prawa międzynarodowego publicznego, stosunków międzynarodowych oraz teorii polityki.

Urodził się w 1943 r., a w 1961 r. zdał maturę w Liceum im. Jana Zamoyskiego w Lublinie. W 1966 r. ukończył studia na Wydziale Prawa UMCS po obronie pracy z prawa kosmicznego. Na tymże wydziale w 1971 r. uzyskał stopień doktora, a w 1978 r. doktora habilitowanego, po obronie rozpraw z prawa wojny oraz prawa dyplomatycznego. Po uzyskaniu stypendium Fundacji Kościuszkowskiej, w latach 1975-1976 studiował politologię oraz stosunki międzynarodowe w University of Minnesota. W 1991 r. Prezydent RP przyznał mu tytuł naukowy profesora nauk prawnych, a od 1994 r. jest profesorem zwyczajnym na Wydziale Politologii UMCS.

Prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś jest założycielem i kierownikiem bardzo dynamicznie rozwijającego się Zakładu Stosunków Międzynarodowych. W Zakładzie wychował trzech doktorów habilitowanych, był także promotorem w ośmiu przewodach doktorskich oraz 111 magisterskich. Jako recenzent występował w 12 przewodach habilitacyjnych oraz w 18 przewodach doktorskich. Opiniował także wnioski o nadanie doktoratu honorowego prof. Zbigniewowi Brzezińskiemu, sześć wniosków o nadanie tytułów profesorskich, trzy o uzyskanie stanowisk profesora zwyczajnego oraz cztery o stanowiska profesorów uczelnianych.

Dotychczas pełnił funkcje prodziekana (1977-1980, 1990-1993, 1996-1999) oraz dziekana (w 1981 r., do stanu wojennego, i w latach 1999-2002). Kierowany przez

UMCS funkcjonuje w bardzo słabo gospodarczo rozwiniętym środowisku lubelskim, w ramach systemu ogólnopolskiego, który podlega intensywnej transformacji opartej, między innymi, na utrzymaniu bardzo niskiego poziomu finansowania nauki i szkolnictwa wyższego oraz w środowisku europejskim, już obecnie gwarantującym finansowanie międzynarodowych projektów badawczych z udziałem Polaków. Rozwój Uczelni powinien polegać więc na aktywnym poszukiwaniu godnego UMCS miejsca w trzech kręgach środowiskowych: lubelskim, ogólnopolskim i europejskim. Można tego dokonać, z jednej strony, dostosowując się do stanów tych środowisk oraz, z drugiej strony, dążąc do ich przekształcania zgodnie z interesami Uniwersytetu.

UMCS jest uczelnią stosunkowo młodą, prężną oraz dysponującą znacznym potencjałem badawczym. Adaptując jej struktury i funkcje do przyszłości należy przyjąć, że realizacji tego celu nie dokonają nawet najlepsze władze rektorskie. Konieczny jest wewnętrzuczelniany ruch intelektualny i społeczny, pełen optymizmu oraz konstruktywnych propozycji. Potrzebne jest wsparcie wydziałów, realizujących własne programy rozwojowe w sposób wzmacniający misję Uniwersytetu.

Potrzebna jest więc zarówno kontynuacja linii rozwojowej, jak i jej zmiana, zgodna z wypracowaną przez całe środowisko koncepcją strategiczną.

Środowisko lubelskie

Wydaje się oczywiste, że władze wojewódzkie oraz miejskie dotychczas nie doceniały faktu istnienia lubelskiego ośrodka naukowo-dydaktycznego oraz jego znaczenia intelektualnego, społecznego i gospodarczego. Mając do wyboru prowincjonalizację Uczelni i dostosowywanie się do niskiego poziomu oczekiwań środowiskowych oraz przekształcanie tego środowiska, należy wybrać opcję drugą. **To właśnie lubelskie szkoły wyższe stanowią jedną z ostatnich szans rozwojowych Lubelszczyzny.** To one powinny stać się fundamentem regionalnej i lokalnej strategii rozwojowej.

Ze strony UMCS konieczne jest natomiast dostosowywanie struktury kształcenia do potrzeb lokalnych, intensywne rozwijanie studenckiego ducha przedsiębiorczości oraz adaptowanie się do przyszłości, którą najprawdopodobniej stanie się członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Stworzy ono, z jednej strony, możliwość wykonywania pracy w innych państwach członkowskich, ale, z drugiej strony, otworzy lubelski rynek pracy dla absolwentów wszystkich uczelni kontynentu. Obywatelstwo nie będzie bowiem mogło stanowić kryterium dyskryminacji obcych.

Powstanie natomiast nowa sytuacja, stanowiąca funkcję intensywnego wspierania przez Unię jej najslabiej rozwiniętych regionów. Przez najbliższe kilkadziesiąt lat do grupy tej należeć będzie Lubelszczyzna. Prawidłowe i pełne wykorzystanie wsparcia, gwarantowanego w unijnych funduszach strukturalnych, wymagać będzie aktywnego udziału odpowiednio wykształconych absolwentów UMCS.

W tym kontekście konieczne jest wzmacnianie funkcjonowania sieci prywatnych szkół wyższych, stowarzyszonych z UMCS, rozwijanie policencjackich studiów magisterskich, przede wszystkim w siedzibie UMCS, a także studiów pomocniczych oraz doktoranckich. Słabo dotychczas kontrolowany rozwój prywatnych szkół wyższych stawia też przed Uczelnią zadanie starannego dbania o zapewnienie naszym studentom możliwie najwyższego poziomu kształcenia, w tym komputerowego oraz językowego.

W dziedzinie doskonalenia dydaktyki uniwersyteckiej, należy w tym celu wspomagać wydziały w ich dążeniu do akredytacji kolejnych kierunków studiów, w pełni wdrożyć system ECTS, a także powoli przygotowywać się do przyjęcia w przyszłości elastycznego systemu punktów kredytowych, który pozwoli studentowi na samodzielne kształtowanie profilu swojego wykształcenia. Obecny system stanowi bowiem pozostałość gospodarki nakazowo-rozdziałowej, w której zakładano, że absolwenci wyższych uczelni powinni być do siebie podobni jak śrubki, które można w sposób planowy wmontowywać w mechanizm gospodarki.

W obecnych warunkach zapotrzebowanie rynku na takich absolwentów stało się bardzo ograniczone. Poszukiwani są natomiast absolwenci posiadający solidne wykształcenie teoretyczne, umożliwiające im elastyczne zachowania na rynku pracy, ale równocześnie mający bardzo konkretne kwalifikacje, które dać im może system punktów kredytowych oraz głęboka indywidualizacja programów kształcenia.

Środowisko ogólnopolskie

W Polsce UMCS zajmuje pozycję średnią. Stawia to przed jego kierownictwem zadanie dbania o uzyskiwanie przez poszczególne wydziały możliwie wysokich kategorii, przyznawanych przez Komitet Badań Naukowych. W ostatnich latach za paradoks uznać można to, że najwyższą kategorię KBN posiadał tylko jeden i to najmniejszy wydział UMCS, czyli Wydział Politologii.

Moim zdaniem, o rzeczywistej syntetycznej pozycji uniwersytetu decydują przede wszystkim dwa powiązane ze sobą wskaźniki: widoczność oraz zdolność przyciągania środków finansowych, w tym pozabudżetowych i międzynarodowych. W ocenie urzędowej zwykle stosowane są różne inne mierniki, ale podstawowe znaczenie posiadają proste schematy poznawcze oraz stereotypowe skojarzenia. Mają one charakter świadomościowy i odnoszą się do całości uczelni lub jej najważniejszych zespołów badawczych. Drugi wskaźnik stanowi istotną finansową podstawę funkcjonowania Uczelni i w znacznym stopniu jest funkcją pierwszego. **Wydaje się, że obecna pozycja i naukowa rola UMCS jest niestety przede wszystkim funkcją wyobrażeń o bardzo słabo rozwiniętym regionie rolniczym, w którym funkcjonuje. To trzeba zmienić.**

Trzeba zmienić również dlatego, że realizacja bardzo ważnych, rozpoczętych i planowanych, zadań inwestycyjnych UMCS wymagać będzie skutecznego przyciągnięcia środków przyznawanych centralnie.

UMCS może i powinien stać się bardziej widoczny w nauce polskiej dzięki realizacji interdyscyplinarnych programów badawczych, funkcjonujących z wykorzystaniem grantów krajowych lub międzynarodowych. Przypuszczalnie największą szansę mają projekty integrujące wysiłki pracowników różnych wydziałów czy nawet kilku uczelni lubelskich. Nie sądzę, aby na szczeblu kierownictwa uczelni należało dokonywać wyboru profilu badawczego UMCS, to znaczy decydować o tym, które dyscypliny naukowe skazywać na zastój, a którym umożliwić przyspieszony rozwój. Powinno to zależeć od aktywności poszczególnych zespołów. Ważną sprawą jest także intensyfikacja działań, mających na celu organizowanie dużych międzynarodowych konferencji naukowych.

Środowisko europejskie

W środowisku europejskim UMCS jest placówką zbyt mało znaną i wyraźnie niedocenianą. Działania mające na celu poprawę tej sytuacji powinny być prowadzone przez poszczególnych badaczy oraz przez wydziały, ale rola kierownictwa Uczelni jest w tym zakresie bardzo ważna. Konieczne wydaje się organizowanie lub choćby współorganizowanie międzynarodowych szkół letnich, nie tylko w dziedzinie języka i kultury polskiej. Rozwiązaniem systemowym, w przy-

niego Wydział Politologii UMCS posiada pierwszą kategorię KBN. W 1993 r. został wybrany na stanowisko prorektora UMCS i po śmierci profesora Eugeniusza Gąsiora krótko pełnił funkcję rektora UMCS.

W latach 1992-1997 wykładał socjologię stosunków międzynarodowych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Był także profesorem wizytującym w czterech uniwersytetach amerykańskich: Lock Haven State University of Pennsylvania (1978-1979), University of Minnesota (1987-1988), Macalester College w St. Paul (1987-1988) oraz w University of Wisconsin-Milwaukee (1995-1996).

Prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś jest autorem ponad 200 publikacji naukowych, w tym współredaktorem obszernych zbiorów: *International Ecological Security* (1991), *Transnational Future of Europe* (1992) oraz *The Future of East-Central Europe*. W latach 1991-1996 był redaktorem naczelnym *Polish Political Science Yearbook*. Pod jego redakcją ukazały się cztery tomy tego rocznika.

Opublikował także jedenaście zwartych prac autorskich, a w tym: *Dyplomatyczna misja specjalna jako instytucja prawa międzynarodowego* (1978), za którą otrzymał nagrodę MEN, *Podstawy teorii stosunków międzynarodowych* (1986), *Teoria decyzji politycznych* (1990), *Międzynarodowa rola Chin* (1990), *Sztuczna inteligencja w politologii: heurystyczne modelowanie procesów adaptacji politycznej* (1990), *Teoria gier jako sposób analizy procesów podejmowania decyzji politycznych* (1997) oraz *Decydowanie polityczne* (1998 i 2000). Za tę ostatnią książkę uzyskał Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej. Taką nagrodę otrzymał za prace dotyczące dydaktycznego symulowania procesów decydowania politycznego. W 1999 r. Rada Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego przyznała mu swoją nagrodę naukową za wybitny wkład w rozwój polskich nauk politycznych, ze szczególnym uwzględnieniem teorii polityki i stosunków międzynarodowych. Obecnie kończy pisać bardzo obszerny podręcznik *Prawo wspólnotowe i integracja europejska*.

Na Wydziale Politologii UMCS prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś prowadzi wykłady z pięciu przedmiotów. Są to: *Teoria polityki*, *Teoria stosunków międzynarodowych*, *Prawo wspólnotowe*, *Prawo międzynarodowe publiczne* oraz *Prawo dyplomatyczne*. W latach 1986-1999 był zastępcą koordynatora pierwszego stopnia ogólnopolskiego politologicznego programu badawczego CPBP 11.4, w którym uczestniczyło około 200 badaczy. Od 1997 r. jest profesorem Jeana Monneta, reali-

szłości umożliwiającym aktywne uczestnictwo naszych studentów w programie SOKRATES, powinno stać się przygotowywanie na wydziałach specjalnych programów studiów w językach obcych, szczególnie po angielsku. Programy takie powinny być częściowo realizowane wspólnie, w ramach Centrum Języka i Kultury Polskiej. **Urzeczywistnienie takiej inicjatywy umożliwiłoby przewyższenie obecnej asymetrii, występującej w realizacji programu SOKRATES, a także spowodowałoby większą widoczność Uczelni na europejskim rynku usług dydaktycznych.**

Uczestnictwo UMCS w Programie Ramowym Unii Europejskiej również wymaga silnego wsparcia ze strony kierownictwa Uczelni. Chodzi tu bowiem o sprawy bardzo ważne i trudne, wymagające bezpośredniego działania jednego z prorektorów. Polegać one powinny nie tylko na tworzeniu podstaw informacyjnych, ale także na budowaniu systemu zachęt dla osób, które podejmują wysiłek włączania się do europejskich zespołów badawczych.

Powołanie do życia Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów jest wydarzeniem wielkiej rangi, ze względu na tradycję Unii Europejskiej, geopolityczne położenie Lublina, a także potrzebę lepszego wzajemnego zrozumienia się elit obu państw. Tym niemniej, ta godna wszelkiego poparcia inicjatywa dotyczy utworzenia w Lublinie trzeciego uniwersytetu, a więc instytucji zewnętrznej w stosunku do UMCS. W kontekście podejmowanych działań należy więc bardzo precyzyjnie określić granice naszych interesów.

Ośrodek decyzyjny

Funkcjonowanie uczelnianego ośrodka decyzyjnego również wymaga udoskonalenia. Odnoszę bowiem wrażenie, że **w okresie trzech ostatnich lat przesadnie silne były tendencje centralistyczne, co osłabiało adaptacyjne zdolności poszczególnych wydziałów.** Skutki tego procesu stawały się niekorzystne dla całej Uczelni. Należy więc, zgodnie z prawem Ashby'ego, przywrócić niezbędną różnorodność organizacyjną. Utrzymywanie strategicznego kierunku rozwoju powinno być obowiązkiem kierownictwa Uczelni, ale sprzężenie zwrotne z kierownictwami wydziałów powinno być silniejsze.

Problem ten ściśle wiąże się z zarządzaniem uczelnianą dziurą budżetową. Jego scentralizowanie, nadal niewystarczająca jawność oraz nieprzejrzystość finansowa, powodują bowiem konserwatywne zachowania wydziałów oraz hamują ich aktywność oddolną.

* * *

Przyszłość Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej upatruję w jego silniejszym sprzężeniu ze środowiskiem: lubelskim, ogólnopolskim oraz europejskim. Cel ten można osiągnąć dzięki szerszemu otwarciu na świat, dynamicznej oraz rozważnej ewolucji, reorganizacji badań i dydaktyki oraz doskonaleniu funkcjonowania ośrodka decyzyjnego.

Kontynuacja linii rozwojowej jest konieczna dla utrzymania tożsamości UMCS, ale zmiana stanowić będzie o jakości jego przyszłych relacji ze światem zewnętrznym.

zując stały wykład na temat prawnych i politologicznych aspektów integracji europejskiej. W latach 1996-1999 koordynował uczestnictwo swojego zespołu w programie TEMPUS, współpracując z sześcioma wydziałami nauk politycznych z Europy Zachodniej.

Prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś pełnił wiele funkcji w organizacjach i stowarzyszeniach naukowych: był członkiem Rady Głównej Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych (1985-1998) oraz jej wiceprezesem (1991-1998), członkiem Rady Edukacji Europejskiej (1996-1999) oraz Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (1996-1999). Jest członkiem Komitetu Nauk Politycznych PAN (od 1990 r.), International Law Association, Polish European Community Studies Association, European Political Science Network, organizacji zrzeszającej blisko 200 europejskich wydziałów nauk politycznych, a także polskim ambasadorem w Europejskim Stowarzyszeniu dziekanów DEANS.

Prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś zasiada w radach naukowych: Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie (od 1990 r.), Instytutu Studiów Strategicznych w Krakowie (od 1998 r.) oraz Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych (od 2000 r.). Obecnie jest także członkiem ośmiu kolegiów redakcyjnych, między innymi takich czasopism naukowych, jak: *Stosunki Międzynarodowe*, *Polski Przegląd Dyplomatyczny*, *Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej* czy *Studia Politologiczne*.

Prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś od lat utrzymuje stosunki z praktyką życia politycznego, opracowując ekspertyzy dla polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz uczestnicząc w pracach grupy studyjnej Stanislas, funkcjonującej przy Departamencie Strategii i Planowania Polityki MSZ. W latach 1998-2002 był ekspertem Ministra Edukacji Narodowej do spraw politologii. W wymiarze medialnym jego kontakty z praktyką polegały w przeszłości na redagowaniu audycji radiowych, a w latach 1999-2001 na redagowaniu i prowadzeniu debat parlamentarnych w telewizji lokalnej.

W uznaniu zasług prof. dr hab. Ziemowita Jacka Pietrasia przyznano mu następujące odznaczenia: Złoty Krzyż Zasługi (1987), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1988) oraz Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1998). Jego biogram zamieszczono w *Złotej Księdze Nauki Polskiej*, Warszawa 2001, s. 397, *Kto jest kim w Polsce*, Warszawa 2001, s. 738 oraz w *Who is Who in the 21st Century*, Cambridge 2002, s. 610-611.

Czas wolny najchętniej spędza na wycieczkach rowerowych lub górskich oraz przy dobrej lekturze.

LISTA ELEKTORÓW

Wydział Biologii i Nauk o Ziemi

Prof. dr hab. Józef Bednara
 Prof. dr hab. Elżbieta Dernałowicz-Malareczyk
 Prof. dr hab. Ryszard Dębicki
 Prof. dr hab. Jan Fiedurek
 Dr hab. Antoni Gawron
 Prof. dr hab. Nikodem Grankowski
 Prof. dr hab. Marian Harasimiuk
 Prof. dr hab. Teresa Jakubowicz
 Prof. dr hab. Martyna Kandefer-Szerszeń
 Dr hab. Bogusław M. Kaszewski
 Dr hab. Zbigniew Klimowicz
 Prof. dr hab. Zbigniew Krupa
 Prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk
 Prof. dr hab. Jerzy Rogalski
 Prof. dr hab. Ryszard Russa
 Prof. dr hab. Janusz Szczodrak
 Prof. dr hab. Kazimierz Trębacz
 Dr Zbigniew Józwik
 Dr Elżbieta Kardaszewska
 Dr Grzegorz Nowak
 Dr Ewa Skórzyńska-Polit
 Dr Marek Turczyński

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Prof. dr hab. Mieczysław Budzyński
 Prof. dr hab. Andrzej Góźdz
 Prof. dr hab. Wiesław Gruszecki
 Prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński
 Prof. dr hab. Tadeusz Kuczumow
 Dr hab. Jan Kurek
 Prof. dr hab. Paweł Mikołajczak
 Dr hab. Witold Mozgawa
 Prof. dr hab. Stanisław Prus
 Prof. dr hab. Zdzisław Rychlik
 Prof. dr hab. Juliusz Sielanko
 Prof. dr hab. Karol I. Wysokiński
 Prof. dr hab. Mirosław Załużny
 Dr Barbara Gocłowska
 Dr Wiesława Kaczor
 Mgr Jacek Kisyński

Wydział Chemii

Prof. dr hab. Tadeusz Borowiecki
 Prof. dr hab. Stanisław Chibowski
 Prof. dr hab. Andrzej Dawidowicz
 Prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski
 Prof. dr hab. Barbara Gawdzik
 Prof. dr hab. Jacek Goworek
 Prof. dr hab. Zbigniew Hubicki
 Prof. dr hab. Bronisław Jańczuk
 Prof. dr hab. Marek Majdan
 Dr hab. Barbara Marczevska
 Prof. dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michalek
 Dr hab. Stanisław Radzki
 Prof. dr hab. Jan Rayss
 Prof. dr hab. Władysław Rudziński
 Dr Andrzej Persona
 Dr Marta Szymula
 Dr Dorota Sienko

Wydział Prawa i Administracji

Prof. dr hab. Andrzej Kidyba
 Prof. dr hab. Romuald Kmiecik
 Prof. dr hab. Artur Korobowicz
 Prof. dr hab. Andrzej Korybski
 Prof. dr hab. Leszek Leszczyński
 Prof. dr hab. Mirosław Nazar
 Prof. dr hab. Antoni Pieniążek
 Prof. dr hab. Maria Poźniak-Niedzielska
 Prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak
 Prof. dr hab. Wojciech Witkowski
 Prof. dr hab. Andrzej Wróbel
 Dr Wiesław Tekely
 Dr Wojciech Zakrzewski
 Mgr Katarzyna Popik-Muzyka

Wydział Humanistyczny

Prof. dr hab. Artur Blaim
 Prof. dr hab. Henryk Gmiterek
 Prof. dr hab. Stanisław Grabias
 Prof. dr hab. Andrzej Kokowski
 Prof. dr hab. Leszek Kolek
 Prof. dr hab. Witold Kłaczewski
 Prof. dr hab. Czesław Kosyl
 Dr hab. Józef Kość
 Prof. dr hab. Witold Kowalczyk
 Prof. dr hab. Jan Lewandowski
 Prof. dr hab. Roman Lewicki
 Prof. dr hab. Marek Mądzik
 Prof. dr hab. Barbara Myrdzik
 Prof. dr hab. Halina Pelcowa
 Prof. dr hab. Leszek Piątkowski
 Prof. dr hab. Janusz Plisiecki
 Prof. dr hab. Jan Pomorski
 Prof. dr hab. Tadeusz Radzik
 Prof. dr hab. Elżbieta Rzewuska
 Prof. dr hab. Halina Sawecka
 Prof. dr hab. Krzysztof Skupiński
 Prof. dr hab. Anna Sochacka
 Prof. dr hab. Krzysztof Stępnik
 Prof. dr hab. Ryszard Szczygieł
 Prof. dr hab. Wiesław Śladkowski
 Prof. dr hab. Ryszard Tokarski
 Prof. dr hab. Małgorzata Willaume
 Prof. dr hab. Maria Woźniakiewicz-Dziadosz
 Prof. dr hab. Zbigniew Zaporowski
 Dr Henryk Kowalski
 Dr Wojciech Nowicki
 Dr Anna Nasalska
 Mgr Barbara Niezabitowska
 Dr Alina Orłowska
 Dr Dariusz Trzeźniowski
 Dr Robert Litwiński

Wydział Ekonomiczny

Prof. dr hab. Piotr Karpus
 Prof. dr hab. Sławomir Kozłowski
 Prof. dr hab. Henryk Mamcarz
 Prof. dr hab. Zdzisław Szymański
 Prof. dr hab. Jerzy Węclawski
 Prof. dr hab. Jan Zalewa
 Dr Janusz Borowiec
 Dr Piotr Zieliński
 Dr Krystyna Zinczuk

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Dr hab. Zdzisław Bartkiewicz
 Prof. dr hab. Maria Chodkowska
 Dr hab. Sabina Guz
 Dr hab. Anna Herzyk
 Prof. dr hab. Marian Ochmański
 Dr hab. Zofia Palak
 Dr Jacek Bogucki
 Dr Cezary Domański
 Dr Ewa Kozak Czyżewska
 Dr Ewa Skrzetuska

Wydział Filozofii i Socjologii

Prof. dr hab. Zdzisław Czarnecki
 Dr hab. Lech Gawron
 Prof. dr hab. Stanisław Jedynek
 Prof. dr hab. Janusz Jusiak
 Dr hab. Urszula Kuśmierz Gozdalik
 Prof. dr hab. Sławomir Partycki
 Prof. dr hab. Jacek Pańniczek
 Prof. dr hab. Mirona Ogryzko-Wiewiórowska
 Prof. dr hab. Tadeusz Szkołut
 Dr Halina Rarot
 Dr Zofia Szymanek

Wydział Politologii

Prof. dr hab. Henryk Chałupczak
 Prof. dr hab. Grzegorz Janusz
 Prof. dr hab. Włodzimierz Mich

Prof. dr hab. Stanisław Michałowski
 Prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś
 Prof. dr hab. Marek Pietraś
 Dr Andrzej Dumala
 Dr Agnieszka Pawłowska

Wydział Artystyczny

Adi II° Marzena Z. Bernatowicz
 Prof. Urszula Bobryk
 Prof. Piotr Lech
 Grzegorz Mazurek
 Adi II° Ewa Ordyk-Czyżewska
 Prof. Maksymilian Snoch
 Prof. Corelli Świeca
 Prof. Jacek Wojciechowski
 Prof. Stanisław Żukowski
 Dr Renata Gozdecka
 Mgr Sławomir Toman
 Mgr Agata Kusto

Nauczyciele akademicy z jednostek ogólnouniwersyteckich i pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi

Dr Bogusław Kasperek
 Dr Daniela Kołodziej
 Mgr Anna Borsuk
 Mgr Małgorzata Nakonieczna
 Mgr Ewa Orłowska
 Mgr Krzysztof Krawczyk
 Teresa Ejtel
 Mgr inż. Marek Fidor
 Zofia Nowak
 Dr Józef Kaczor
 Maria Czubryt
 Piotr Staszewski
 Andrzej Gibki
 Anna Bobolewska
 Maria Bukowska
 Jan Hołubowicz
 Andrzej Kędziera
 Iwona Markwart
 Piotr Rak
 Jan Wizor
 Studenci
 Piotr Marzec
 Monika Szyjka
 Dominik Okładło
 Anna Bohun
 Marcin Pastuszko
 Krzysztof Puchacz
 Marek Redźko
 Marta Sarwa
 Piotr Wiaderna
 Paweł Wojtas
 Konrad Misztal
 Ewa Jędrusiak
 Jerzy Jadeszko
 Tomasz Łobodziński
 Krzysztof Kozieł
 Krzysztof Łątka
 Joanna Oźga
 Katarzyna Ziomek
 Mariusz Michałek
 Rafał Borowski
 Jarosław Joniec
 Mariusz Wiśniewski
 Michał Mulawa
 Robert Czekanski
 Aleksander Kowalik

UCZELNIANA KOMISJA WYBORCZA

GMACHY REKTORATU ORAZ WYDZIAŁU
PRAWA I ADMINISTRACJI

